

Dubbii limaana Diigu-Kutaa 6.2

Description

Kutaa darbe keessatti hiikaa fi barbaachisummaa tawhiidu Al-Uluuhiiyyah ilaalle turre. Tawhiida Al-Uluuhiiyyah jechuun ibaadadhaan Rabbiin tokkichoomsudha. Kana jechuun ibaadaa hunda Rabbi qofaaf gochuudha. Harâ€™as itti fufuun barbaachisummaa tawhiida kanaatii fi hiika shirkii ni ilaalla.

Barbaachisummaa tawhiida ibaadaa kana ilaalchisee wanta sheyku Abdurahmaan Saâ€™dii barreesse keessaa: hundeen hundarra guddaan Qurâ€™aanni mirkaneessuu fi ragaa itti dhiyeessu tawhiida uluuhiiyyah (ibaadati). Hundeen guddaan kuni hundee hundarra guddaa, guutuu, dirqamaa fi fooyyaâ€™insa ilma namaatiif garmalee barbaachisaa taâ€™eedha. Kan Rabbiin sababa isaatiif namoota fi jinni itti uumedha. Isa gadi dhaabuuf uumamtoota umee, seerota lafa kaaâ€™e. Inni (tawhiinni al-uluuhiiyyah) jiraachuun fooyyaâ€™insi taâ€™a, inni dhabamuun immoo sharrii fi badiitu taâ€™a. Aayaanni Qurâ€™aanaa hundi takkaa isaa fi haqoota isaatti ajajuu yookiin faallaa isaa irraa dhoowwu ykn ragaa isa irratti dhaabu ykn addunyaa fi Aakhiratti mindaa warra isa qabatanii ibsuu ykn garaagarummaa isaanii fi mushrikoota jidduu jiru ibsuuâ€™(Al-Qawaaâ€™idul Hisaani-fuula 192)

Bakka biraattis akkana jedha: â€œ[Tawhiinni uluuhiiyyah] sababa isaatiif Rabbiin uumamtoota umee, isa gadi dhaabuuf jihaada lafa kaaâ€™e, mindaa addunyaa fi Aakhirah nama isaan dhaabbate fi galmaan gaheef godhee, adabbii immoo nama isa dhiiseef taasise. Isaan (tawhiida kanaan) garaagarummaan warra gammachuu isaan dhaabbatanii fi warra dararaa isa dhiisanii beekkama. Dirqamni gabricha irra jiru, isa (tawhiida) beekuuf, galmaan gahuuf, daangaa fi hiika isaa beekuuf, murtii fi sadarkaa isaa beekuuf, buâ€™aa fi wanta isaaf barbaachisan, ragaa fi wantoota isa agarsiisan, wanta isa jabeessuu fi dagaagsu, wantoota isa diigan ykn hirâ€™isan beekuuf carraaqudha. Sababni isaas, inni hundee hundee dhugaati, isaan malee hundeewwan sirrii hin taâ€™an. Dameewwan hoo akkam taâ€™innu laata?

Daangaan, hiikni fi rogoonni isaa immoo gabrichi beekumsaa fi yaqiina irratti hundaaâ€™ee, **Rabbiin gabbaramaa tokkichaa fi haqaa akka taâ€™e beekuu, amaloonni Gabbaramaa uumamtoota keessatti akka hin argamnee fi Rabbiin malee homtu haqa akka hin godhanne beekuu fi baruudha.** â€• (Al-Haqqul Waadihu fii sharih tawhiidul anbiyaâ€™i wal mursaliin-fuula 57)

Tawhiida Al-Uluuhiiyyah keessatti hiika shirkii

2-Hiikni tawhiida ibaadaa fi barbaachisummaan isaa erga mirkanaâ€™e, amma wanta isa diigu fi faallessuutti akeekna. Innis shirkiidha. Hiikaa fi balaa isaa haala armaan gadiitiin guduunfinaa.

Ibn Taymiyaan ni jedha: hundeen shirkii wantoota Rabbii qofaaf taâ€™ee garii keessatti uumamtoota Rabbii oltaâ€™aan wal qixxeessudha. Dhugumatti, dhimmoota hunda keessatti eenyullee umamtoota Rabbiin wal hin qixxeessine. Namni Isaan ala wanta biraa gabbaree ykn irratti hirkate, inni mushrikaâ€™(Istiqaamah-1/344)

Ibn Al-Qayyim ni jedha: shirkii guddaa Rabbiin hin araaramu isaraa tawbachuun yoo taâ€™e malee. [Shirkiin guddaan kuni] Rabbii gadiitti gabbaramaa godhachuunakkuma Rabbiin jaallatan jaallachudha. Kuni shirkii wantoota mushrikooni gabbaran Gooftaa aalamatin wal qixxeessu of keessatti qabateedha. Kanaafi, wantoota gabbaraniin ibidda keessatti akkana jedhan:

﴿تَالَّهُ إِنْ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٌ ﴾
إِذْ نُسَوِّيْكُم بِرَبِّ الْعَالَمِينَ ﴿٦٨﴾

â€œRabbiin kakanne! Dhugumatti jallinna ifa bahaa keessa turre, yommuu Gooftaa aalamaatti isin qixxeessinu.â€ Suuratu Ash-Shuâ€™uraa 26:97-98

Rabbiin Khaaliqa waan hundaa, Gooftaa fi Dhuunfataa isaa akka taâ€™e, wantoonni isaan gabbaran (waaqefatan) homaa akka hin uumnee fi rizqii hin kenninee, hin jiraachisnee fi hin ajjeesne taâ€™uu mirkaneessu waliin, [dubbii armaan olii kana ibidda keessatti jedhu]. Wal qixxeessuun kuni jaalala, ol guddisuu fi ibaadaa keessatti taâ€™a. Akkuma haala irra hedduu mushrikoota addunyaa.â€ (Madaariju Saalikiin 1/339)

Shekh Abdulaxiif bin Abdurahmaan bin Hasan Aali sheikh akkana jedha: Nabiyyiin sallallahu aleih wassallam hiika wali galaatiin shirkii hiikanii jiru. Akkuma hadiisa ibn Masâ€™uud keessatti dhufe. Ibn Masâ€™uud ni jedhe: Yaa Ergamaa Rabbii! Zanbii (badii) kamtu hundarra guddaadhaa? Innis ni jedhe: â€œRabbiin si uumee osoo jiruu Isaaf nidda gochuudha.â€ (Sahiih Al-Bukhaari-4477)

Nidda jechuun fakkeenya, fakkaataadha. Namni ibaadaa irraa wanta tokko Rabbiin ala wanta biraatiif godhee, shirkii tawhiida balleessuu fi faallessu Isatti qindeesee jira.â€ (Ad-Duraru Siniyyatu-2/153)

Shirkii kana ibsuu ilaachisee wanta Muhammad Rashiid Ridaa barreessee keessaa: â€œ[Shirkiin] namni tokko â€˜Umuu keessatti kan Rabbii oltaâ€™aa waliin hirmaatu ykn hojii Isaa keessatti Isa gargaaru ykn hojii garii akka hojjatu Isa taasisu ykn Isatti dhiyoo waan taâ€™eef Isa biratti jaarsummaa taâ€™uun hojii garii irraa Isa dhoowwu ni jiraâ€™ jedhee amanuudha.â€ (Tafsiirul Manaari-2/55)

(Hiikni shirki asi olitti Muhammad Rashiid Ridaa kenne kuni Gooftummaa keessatti hiika shirkii keessa seena.)

Tawhiidu uluuhiiyah (ibaadaa) keessatti immoo hiika shirkii haala wali galaatin Sheykh Abdurahmaan Saâ€™dii akkana jechuun ibsa:

â€œDaangaan shirkii guddaa fi hiikni isaa gosootaa hunda walitti qabu: Gosoota ibaadaa irraa wanta tokko Rabbiin ala kan biraatiif gochuudha. Amantii ykn dubbii ykn hojii hunda Rabbiin itti ajaje, Rabbii qofaaf gochuun tawhiida, iimaanaa fi ikhlaasa. Isaan ala wanta biraatiif gochuun immoo shirkii fi kufriidha. Qajeelfama buâ€™uuraa shirkii guddaa kana qabachuun srratti haa jiraatu.â€ (Al-Qawlu As-Sadiid fuula 43)

Balaa Shirkii

Balaa fi fokkinni shirkii kanaa immoo dhimma muwahhida (nama Rabbiin tokkichoomsu) irraa hin dhokanneedha. Shirkiin Rabbiin biratti badii hundarra guddaa fi fokkuu taâ€™eedha. Akkuma hadiisa ibn Masâ€™uud keessatti darbe. Shirkiin zanbii (badii) tokkicha [nama osoo isarrraa hin tawbatin duâ€™eef] Rabbiin hin araaramneedha. Ibidda keessatti zalaalamii akka turan nama taasisa. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَن يُشْرِكَ بِهِ، وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَن يَشَاءُ وَمَنْ

يُشْرِكُ بِاللَّهِ فَقَدْ أَفْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا

٤٨

â€œ**Dhugumatti** Rabbiin Isatti waa qindeefamuu hin araaramu. Waan sanaa gadii nama fedheef ni araarama. Namni Rabbitti qindeesse, dhugumatti cubbuu guddaa uumee jira.â€ Suuraa An-Nisaa 4:48

Namni osoo hin tawbatin shirkii irratti duâ€™e, Rabbiin irraa araarama hin argatu. Kanaafi, Nabiyyiin sallallahu aleih wassallam zanbii kanarrraa akeekachiise: â€œ**Osoo cicciramteeyyu yookin gubamteeyyu Rabbiitti homaa hin qindeessin.**â€ ([Sunan ibn Maajah 4034](#))

Saâ€™dii kana yommuu ibsu akkana jedha: Shirkiin Gooftaa aalamaa fi tokkichummaa Isaa keessatti maqaa xurreessu fi makhluuqa ofirraayyu miidhaa deebisuu fi faayda ofiif fidu hin dandeenye, Kan aangoon fayyaduu fi miidhuu harka Isaa jiruun wal qixxeessu waan of keessatti qabateef Rabbiin oltaâ€™aan hin araaramu. Qananiin homaatu hin jiru Isa irraa yoo taâ€™e malee, Isa malee adabbii kan deebisu hin jiru. Inni gama hundaan guutuu fi Dureessa Kan taâ€™eedha. Zulmiin hundarra guddaa taâ€™ee fi jallinni hundarra fagoon, dhimmi fi guddinni Isaa kan akkana taâ€™eef ibaadaa qulqulleessu dhiisuu fi ibaada irraa wanta tokko makhluuqa amaloota guutuu hin qabneef gochuudha.â€ ([Tafsiiru Saâ€™dii-2/165](#))

Jecha Rabbii oltaâ€™aa kana ilaachisee:

إِنَّ الشَّرِكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

â€œ**Dhugumatti, shirkii zulmii (miidhaa) guddaadha.**â€ Suuratu Luqmaan 31:13

Saâ€™diin ni jedha: shirkii zulmii guddaa taâ€™uun: nama, makhluuqa biyyee irraa uumame Rabbiin gabroota tooâ€™atuun wal qixxeesse caalaa wanti rifachiisaa fi fokkuun hin jiru. Mahkhluuqa (uumama) dhimma homaatu hin qabne Khaaliqa dhimma hunda harkaa qabuun wal qixxeesse. Makhluuqa gara hundaan hirâ€™ataa hiyyeesse taâ€™e Gooftaa gara hundaan guutuu fi dureessa taâ€™een wal qixxeesse. Qananii irraa hanga madaala atamii nama qananiisu hin dandeenye qananii hunda Kan nama qananiisuu fi badii namarrraa deebisuun wal qixxeesse. Zulmi kanaa caalaa wanti guddaan ni jiraa?

Nama Rabbiin akka Isa gabbaruuf uumee ergasii nafsee isaa kabajamtuun deemun sadarka gadii aanaa keessa ishii godhe caalaa namni zulmiin hundarra guddaa taâ€™e ni jiraa?â€¢(Tafsiiru as-Saâ€™dii-6/155-156)

(Jecha gabaaban: nama Rabbii isa uume gabbaruu dhiisee wanta biraa gabbaruun (waaqefachuun) nafsee ofii salphise caalaa namni zaalimni ni jiraa? Nama Rabbii oltaâ€™aaf gadi jechuu dhiisee dhagaa ykn nama isa hin fayyannee fi hin dhageenyeef gadi jedhu caalaa namni lubbuu ofii miidhe ni jiraa?)

Tawhiida al-uluuhiyyah keessatti hiika shirkii caalatti beekuuf:

<http://sammubani.com/2020/02/15/shirkiin-rabbiin-waliin-gabbaramaa-godhachuudha/#.Xpyoycj7TIU>

Date Created

April 19, 2020

Author

admin